

UNG PRIVATEKONOMI

GÖR EN BUDGET

Att sätta ihop en budget kan vara knepigt. Men idag ska du få testa hur det kan vara! Du ska få göra en månadsbudget åt Bianca eller Bashir som är i 20 års åldern. Du kommer att få bestämma vad de gör om dagarna, hur de bor och hur deras liv ser ut i övrigt!

På sista sidan finns en mall för hur en budget kan se ut, din uppgift är att fylla i den med de inkomster och utgifter du jobbar med på kommande sidor!

Budget är samma sak som en pengaplanering. I budgeten spaltar du upp dina olika inkomst- och utgiftskategorier. Mer om budgetering kan du läsa i kapitel 1, och sparande i kapitel 2 i UP-boken. Detta genom att du skannar QR koden.

<https://www.ungprivatekonomi.se/up-boken>

KARRIÄR

Vad gör Bianca och Bashir om dagarna? Markera i den ruta du väljer.

Studerar på högskola
eller universitet

Jobbar

Nästa steg är att undersöka vilken inkomst de olika alternativen ger!

Studerar: Studiemedel via CSN, Centrala Studiestödsnämnden, är något som staten erbjuder alla som vill studera på högskola, YH-utbildningar och folkhögskola. Mer om CSN och hur det fungerar kan du läsa här!

Bidraget: 1 250 kronor i månaden

Fullt lån: 7 728 kronor i månaden

<https://www.csn.se/bidrag-och-lan/studiestod/studiemedel.html#h-Hurmycketpengarkanjagfaochlana>

Att starta ett eget företag och gå sin egna väg i livet är ytterligare ett alternativ!

Jobbar: Vad jobbar din karaktär med? Statistiska Centralbyrån har sammanställt lönestatistik för olika yrken i Sverige, där kan du se snittlönen för olika yrken. Välj ett yrke som är rimligt utifrån karaktärens ålder och arbetslivserfarenhet. Se snittlöner här!

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/loner/sok/Search/?lon=>

BOENDE

Nu är det dags att bestämma hur din karaktär bor!

I hyreslägenhet

Hemma hos
föräldrar

I bostadsrätt

Hemma hos föräldrar. Bor din karaktär hemma hos föräldrar får du fundera över om hen behöver betala någon hyra eller hjälpa till med andra utgifter i hemmet.

I hyreslägenhet. Statistiska Centralbyrån har sammanställt genomsnittliga hyror för hyreslägenheter i Sverige, det kan du använda för att ta reda på din karaktärs månadskostnad.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/boende-byggande-och-bebyggelse/bostads-och-hyresuppgifter/hyor-i-bostadslagenheter/pong/tabell-och-diagram/hyra-efter-antal-rum/>

Bostadsrätt. Om du vill köpa en lägenhet för en miljon kronor måste du kunna betala 150 000 kronor själv. Resterande 85% kan man ofta låna från banken. Men ett lån ska också betalas tillbaka genom amortering. Man ska också betala ränta på lånet. Du kan använda siffrorna från räkneexemplet nedan i din budget. På lånet är räntan 3%. Avgift till bostadsrättsföreningen är 3000kr per månad.

Köpesumma: 2 000 000

Kontantinsats: 300 000

Lån: 1 700 000

Ränta: 4211

Amortering: 2833

Summa: 10 044

UP

Det finns såklart även andra boendeanternativ. Vissa väljer att bo i kollektiv, i en husbil eller på en båt!

TRANSPORTMEDEL

Hur transporterar sig din karaktär?

Cyklar eller går

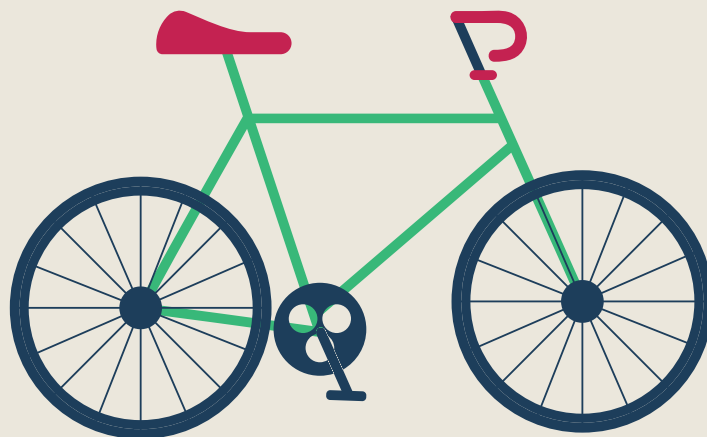
Åker
kollektivtrafik

Tar bilen

Cykla eller gå. Att cykla eller gå är ofta det billigaste alternativet, att gå är till och med gratis! Om karaktären behöver köpa en cykel kan du dela kostnaden för cykeln över årets alla månader.

Kollektivt. Kostnaden för kollektivtrafik varierar beroende på vart man bor någonstans. Kolla hur mycket det kostar i ditt område! Undersök vad ett månadskort kostar i området där din karaktär bor och för in det som en utgift i budgeten!

Bil. Att ta sig runt med bil ger ofta upphov till många olika kostnader, så som drivmedel, försäkring, service, skatt, besiktning och däckbyte. Antingen kan du själv räkna på vilka kostnaden som är kopplade till din karaktärs bil, eller använda dig av vår referensbil som kostar 2200 kronor i månaden.

UP

SPARANDE

Den som sparar idag kan spendera desto mer i framtiden. Detta eftersom pengar växer när man sparar och investerar dem smart!

Du ska nu bestämma vad din karaktär drömmer om och bestämma ett sparmål. Är drömmen ett stort hus nära havet, att inte behöva arbeta eller kanske en riktigt härlig resa?

Hur långt bort ligger sparmålet? Det är kanske den viktigaste frågan när man väljer sparform. Sparar man till en resa med kompisarna nästa sommar eller till att köpa lägenhet om fem år? Valet av sparform är beroende av när pengarna ska användas. En sparform med högre risk, så som aktier eller fonder, som kan ge högre avkastning passar för långsiktigt sparande. Sparande med lägre risk passar bättre för kortsiktigt sparande.

Oavsett när man ska använda pengarna är det en god idé att månadsspara. En riktlinje är att försöka spara **10%** av sin inkomst. Budgetera nu ett månadssparande till din karaktär!

Vill du lära dig mer om sparande och investeringar? Spana in kapitel 2, 3 och 4 i UP-boken!

<https://www.ungprivatekonomi.se/up-boken>

ÖVRIGA UTGIFTER

Försök lista övriga utgifter på en månad. Ta inspiration från listan nedan och lägg in utgifterna i budgeten. Kommer du på något eget får du gärna lägga till det!

Ett besök på restaurang	300 kronor
Mobilabonnemang	300 kronor
Spotify	109 kronor
Netflix	99 kronor
Mat en person	2500 kronor
Kläder och skor	1000 kronor
Snus en stock	600 kronor
Energidryck 10 st á 15 kr	300 kronor
Kaffe på stan 4 st á 40 kr	160 kronor
Kosttillskott eller mediciner	200 kronor
Försäkringar	500 kronor

Det också väldigt viktigt att ha en buffert, Detta just för att kunna sig trygg och lugn i oväntade situationer som kan komma kosta mycket pengar

BUDGETEN

Nu är det dags att föra in alla inkomster och utgifter i en budget!

INKOMSTER

BELOPP

Summa

UTGIFTER

BELOPP

Mat

Boende inkl. El

Hemförsäkring

Transport

Mobilabonnemang

Sparande

Övrigt

Summa

